

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 96

31 серпня 2023 р.

м. Переяслав

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

31 серпня 2023 року

Вип. 96

Збірник наукових праць

Переяслав – 2023

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 96. 113 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В. П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Л. М. – кандидат географічних наук, доцент

Гузун А. В. – кандидат біологічних наук, доцент

Євтушенко Н. М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С. М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Носаченко В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Руденко О. В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А. А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О. Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш. С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Юхименко Н. Ф. – кандидат філософських наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій

©Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

©Рада молодих учених університету

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Володимир Романюк, Олег Рудь, Ольга Кирильчук

АКТИВНІСТЬ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ ТА ФІЗИЧНЕ І ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я
ЛЮДИНИ: ЕКОЛОГІЧНІ ТА КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ

3

ПОЛІТОЛОГІЯ

Наталія Матвійчук

КОНФЛІКТОГЕННІСТЬ ЯК ОДНА ІЗ ВИЗНАЧАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК
СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

11

МИСТЕЦТВО

Сергій Цимбал, Катерина Цимбал

АРТИКУЛЯЦІЯ ШТРИХІВ І МЕЛІЗМАТИКИ ТА СПЕЦИФІЧНІ
ПРИЙОМИ ГРИ У ДЖАЗОВОМУ ВИКОНАВСТВІ

14

ПЕДАГОГІКА

Іван Алмашій

МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

20

Іван Алмашій

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ
ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

22

Іван Алмашій

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГОСПРЯМОВАНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДІ
В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ

26

Вікторія Данилюк

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

28

Лілія Квас

МУЛЬТИСЕНСОРНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН
ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

30

Вікторія Лаговська

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

33

Ірина Попова, Сергій Чаусов

СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS
ВИПУСКНИКІВ-ЕНЕРГЕТИКІВ

38

Ірина Попова

СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ЗВО ЗА ДОПОМОГОЮ
ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

42

ПСИХОЛОГІЯ

Іван Алмашій

МОДЕЛІ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТА В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

46

Іван Алмашій

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ НЕЗАДОВОЛЕНІСТЮ
ПРОФЕСІЄЮ У ФІНСЕКТОРІ

49

Іван Алмашій

СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

54

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Ганна Боцу

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

58

<i>Олена Диногло</i>	
САМОВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	61
<i>Анастасія Желяскова</i>	
АНАЛІЗ КООРДИНАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВОЛЕЙБОЛУ	64
<i>Артем Зінунов</i>	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИЛИ УДАРУ В БОКСІ ЗА ДАНИМИ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	67
<i>Валерій Ісічко, Ніна Санжарова, Ганна Ісічко</i>	
ДОКОРІННІ ЗМІНИ В ПРОФІЛАКТИЦІ ТРАВМАТИЗМУ ПРИ ПАДІННІ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ У СПОРТСМЕНІВ ДЖИУ ДЖИТСУ	69
<i>Дмитро Куємжи</i>	
НАЦІОНАЛЬНІ ВИДИ СПОРТУ ЯК НАПРЯМ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	75
<i>Світлана Лунгу</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОГРАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАСОБАМИ БАСКЕТБОЛУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ	78
<i>Максим Молодан</i>	
УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я	82
<i>Ніна Санжарова, Анастасія Семенова</i>	
ТАНЦІОВАЛЬНА ZUMBA ЯК ОКРЕМИЙ ФІТНЕС-НАПРЯМОК	85
<i>Ірина Собко, Дмитрій Колєнов</i>	
ОГЛЯД СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ТЕСТУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ БОКСЕРІВ	87
<i>Ірина Собко, Олександр Проходець</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ	92
<i>Олег Харицький</i>	
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	94
<i>Анна Ярославцева</i>	
СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОК, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ НА ГРУПОВИХ ВПРАВАХ В ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ	98
ТЕХНІЧНІ НАУКИ. ТРАНСПОРТ	
<i>Vadim Nantoi, Daria Nantoi, Alexandru Buga, Olivian Pădure, Iurie Tezec</i>	
WHO'S AFRAID OF TECHNICAL SCIENCES: SOLUTIONS TO THE CHALLENGES OF TEACHING TECHNICAL SUBJECTS	101
АРХІТЕКТУРА І БУДІВНИЦТВО	
<i>Анжела Кицкай, Олександр Зіненко</i>	
ШУМОІЗОЛЯЦІЯ В НОВОБУДОВАХ. ЯК УНИКНУТИ ПОМИЛОК?	106
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	109

шляху для їх досягнення та за допомогою різноманітних стратегій, прийомів і методів супровід їх за вибраним маршрутом. Технологія формування та розвитку критичного мислення пропонує для вибору цілий спектр стратегій, прийомів та методів, і цей перелік не є остаточним, він постійно оновлюється, учитель може використовувати свої прийоми, які вважає найбільш ефективними в досягненні цілей уроку.

Отже, інтегрований курс «Я досліджую світ» надає учням початкової школи можливість виходу за межі запропонованої навчальними предметами інформації, дозволяє здійснити розгляд та аналіз проблем з різних сторін, сприяє абстрагуванню й виділенню нових характеристик об'єктів та явищ, встановленню зв'язків між ними. Завдяки застосуванню технології формування й розвитку критичного мислення у молодших школярів відбувається розвиток таких базових якостей особистості, як критичне мислення, рефлексивність, комунікативність, креативність, мобільність, самостійність, толерантність, відповідальність за власний вибір та результати своєї діяльності. На уроках «Я досліджую світ» дана характеристика має велике значення, оскільки учень усвідомлює місце і роль людини в природі, суспільстві, вивчає взаємозв'язки та взаємодії людини з навколишнім світом. Від того, наскільки повно молодший школяр простежить зв'язки людини з природою, суспільством, залежатиме його особиста позиція у житті.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України (від 24 липня 2019 р. № 688)).
2. Козир В. М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі : навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: Астон, 2017. 59 с.
3. Кочерга О. Психофізіологічний розвиток дитини і становлення мислення у віці 6-10 років. *Початкова школа*. 2007. № 7. С. 23–25.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (Ухвалено рішенням МОН України 27.10.2016). URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. НУШ: До вчителя. Інтегрований курс «Я досліджую світ». URL: <http://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2017/09/T817006U-YA-doslidzhuyu-svit-suprovid.pdf>
6. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.- метод. посіб. Київ: ВД «Освіта», 2020. 192 с.
7. Починкова М. М. Дефініція «критичне мислення» в науковому педагогічному дискурсі. *Education and Pedagogical Sciences (Освіта та педагогічна наука)*. 2019. № 1 (170). С.25–37.
8. Dewey J. *How we think*. Chicago: D. C. Heath & Co Publishers, 1910. 242 p.

УДК 378.14(430)

*Ірина Попова, Сергій Чаусов
(Мелітополь, Україна)*

СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ВИПУСКНИКІВ-ЕНЕРГЕТИКІВ

У статті приведений опис понять hard skills та soft skills, наведена їх порівняльна характеристика, надані детермінанти soft skills, необхідних для випускників ЗВО-енергетиків, розроблений їх реєстр, описаний набір базових знань, необхідних для напрацювання soft skills в процесі підготовки інженерів-енергетиків.

Ключові слова: підготовка, випускник ЗВО-енергетик, hard skills, soft skills, компетентність.

The work provides a description of the concepts of hard skills and soft skills, their comparative characteristics are given, a systematized list of soft skills necessary for energy-related applicants, their register is developed, a set of basic knowledge necessary for developing soft skills in the process of training energy-related applicants is described. directly

Key words: *training, energy earner, hard skills, soft skills, competence.*

Все більше дослідників, представників різних галузей наукового знання (економіка, психологія, педагогіка) звертають увагу на soft skills для досягнення конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Вчені відмічають, що стрімке проникнення комп'ютерних технологій буде вести до переорієнтації потреб ринку праці на компетенції, які не зможуть компенсувати цифрові технології. Серед ключових універсальних компетенцій, без засвоєння яких не можливо бути професіоналом у XXI столітті, є комунікація, між особисті навички, між культурна взаємодія, адаптивність, рішення нестандартних задач, досягнення результату, управлінські навички, організованість, саморозвиток. Мотивація навчальної діяльності, розвиток соціальних навичок (soft skills) у здобувачів вищої освіти, за думкою К. О.Коваль, є однією з пріоритетних проблем в умовах сучасних перетворень української освіти [1].

Здобуті знання, засвоєний учбовий матеріал, пройшовши під впливом особистісних, емоційних, інтелектуальних, когнітивних структур стає набутком особистості, її майбутнім професійним ресурсом, освоєними навичками (soft skills). Тому процес навчання повинен бути внутрішньо мотивованим і наповненим та збагаченим змістовною діяльністю. Це вимагає нових підходів до організації навчальної діяльності для здобувачів вищої освіти. Діяльність викладача стає все більш складною. У сучасному інформаційному світі загальний обсяг знань стрімко зростає і постійно оновлюється. Тому передати увесь інтелектуальний потенціал та знання, весь досвід не так просто. Оскільки методи стимуляції і навіть серйозне рейтингове заохочення не завжди приводять до досягнення мети, необхідно мати більш ефективні впливи [2].

Одним з таких є мотивація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти та розвиток у них соціальних навичок (soft skills). Тільки на підставі виникнення внутрішньої навчальної мотивації можливий вдалий розвиток загальних та спеціальних здібностей, формування навичок (soft skills) створення сприятливих умов для прояву особистості в цілому.

У багатьох значеннях «soft skills» прирівнюють до таких понять, як «employability skills» (навички для працевлаштування), «people skills» (навички спілкування з людьми), «nonprofessional skills» (непрофесійні навички), «key skills» (ключові навички), «skills for social progress» (навички для соціального розвитку), «life skills» (життєві навички).

В Україні поняття «soft skills» є не дуже дослідженим, причому інтерпретація soft skills у різних авторів відрізняються. Так, у статті Е.Айнгорн, Н.Олексив [3] наведений досвід викладання курсу «Soft skills для інженерів» в Луцькому національному технічному університеті, який був розроблений в рамках реалізації міжнародного проекту TEMPUS «Професійно-орієнтовані магістерські програми в області інжинірингу в Україні. Українська дослідниця Н. Длугунович стверджує, що «soft skills» – це соціологічний термін, що належить до емоційної сфери людини». Вона вважає, що у здобувачів «...крім «професійних навичок» («hard skills») необхідно розвивати такі «м'які навички» («soft skills»), як: особисту ефективність, управлінські та стратегічні навички». Також цим поняттям позначають набір рис особистості, соціальні навички, комунікативні здібності, особисті звички, дружелюбність і оптимізм [4].

Проблема розвитку soft skills за останні кілька років була широко висвітлена низкою наукових діячів, серед яких Д. Татаурщикова, О. Сосницька, Є. Гайдученко, О. Марушев, О.Л. Чуланова, В. Шіпілов, Т.А. Яркова, О. Абашкіна, С. М.Бацунов, Н. Длугунович, І. Мілевські та ін.

Д. Татаурщикова вважає, що *soft skills* – це особисті якості, навички, вміння людини, які сприяють підвищенню її взаємодії з оточуючими людьми та ефективності трудової діяльності [5].

Інше автори дають визначення *soft skills* як вміння та навички не в галузі певних професій, а загальнолюдські якості. Т.А. Яркова наголошує на необхідності креативних, активних та творчих людей, здатних долати кордони. Серед основних «м'яких» навичок виділяє активність, вміння обробляти інформацію, прагнення самовдосконалюватися тощо. вважає самовдосконалення та індивідуальний розвиток головними факторами успішності людини, без якого шанс досягти успіху наближається до нуля. Подібної думки і авторів О. Абашкіна, І. І. Дереча та С. М.Бацунов, які вважають, що без розвитку «гнучких» навичок «... навіть найкращий професіонал не зможе досягти гарного результату...», це неспеціалізованих навичок, від яких залежить висока продуктивність особистості, здатність досягати успіху» [6].

Soft skills – це широкий спектр неспеціалізованих надпрофесійних умінь та навичок, необхідних для формування конкурентоспроможності студентів шляхом розвитку таких процесів, як продуктивність та участь особистості у навчальній чи робочій діяльності. Відмінною особливістю м'яких навичок є орієнтація на розвиток універсальних компетенцій, прояв яких не продемонструвати наочно [6].

Фахівець енергетичної сфери повинен володіти: професійними, технічними навичками *hard (tech) skills*, що є вузькоспеціалізованими професійними навичками та *soft skills* – це комунікативними та управлінськими навичками.

При чому, чим вище людина піднімається кар'єрним сходами, тим менша вага *hard skills* і більша *soft skills*. За даними досліджень, професійну успішність визначають саме *soft skills*. Чим вище положення фахівця-енергетика на кар'єрному щаблі, тим більшого значення набувають «м'які навички» і це не забаганки, а об'єктивні вимоги ринку праці. *Soft skills* є одним з базових механізмів адаптації особистості енергетика до соціально-економічних змін. Опитування роботодавців, надане в [7] підтверджує значимість *soft skills* у інженерів-енергетиків. Серед них: комунікативна компетенція, вміння працювати в команді, креативність, прагнення до досягнень, лідерство, висока мотивація.

До навичок *soft skills*, що отримують здобувачі-енергетики, відносяться наступні навички: здатність до навчання; вміння уважно слухати; вміння гарно розповідати; вміння виступати привселюдно; вміння складати звіти; вміння слідувати інструкціям; самостійність; контекстне мислення; керування часом; відповідальність; дисциплінованість; комунікабельність; стресостійкість; адаптивність. Для зручності аналізу *soft skills* для фахівців-енергетиків можна розподілити за чотирма групами: особиста ефективність (група 1), комунікативні навички (група 2), управлінські навички (група 3), стратегічні навички (група 4).

До особистої ефективності (група 1) відносяться: вміння ставити та досягати поставленої цілі (здатність до навчання, вміння уважно слухати, гарно розповідати і проводити презентації); керувати часом; стресостійкість; вміння аналітично мислити; самостійність у прийнятті рішень і відповідальність за прийняті рішення. Наряду з особистою ефективністю в процесі навчання здобувачі енергетичної сфери набувають і комунікативних навичок (група 2): вміння працювати в групі і здійснювати ефективну комунікацію і спілкування; розв'язувати конфліктні ситуації і суперечки; вести переговори, вміти переконувати і договорюватися і приймати групові рішення, а також на розвиток умінь орієнтуватися в нестандартних ситуаціях, аналізувати проблеми, самостійно знаходити рішення; високий рівень комунікативності; відповідальність за результати своєї діяльності; цілісність світогляду, орієнтація на здоровий спосіб життя тощо. На етапі навчання в університеті при вивченні дисципліни, опанування та придбання індивідуальних (особистої ефективності) та комунікативних м'яких навичок створює підґрунтя для успішного росту енергетика як фахівця і подальшого кар'єрного зростання.

Вважаємо, на етапі навчання у закладі вищої освіти (ЗВО) провідною «м'якою» навичкою, якою мають опанувати майбутні фахівці-енергетики є критичне мислення, тобто наукове мислення, головна риса якого полягає в умінні приймати ретельно обмірковані та незалежні рішення. До основних елементів критичного мислення належать: самостійність; етапність; переконливість аргументації; методологія опрацювання інформації; обґрунтованість тощо.

Результати проведених досліджень в Гарвардському університеті та в Стенфордському дослідному інституті показали, що професійна успішність завдяки «hard skills» складає лише 15 %, в той час коли опанування «soft skills» у 85 % підвищує успіх та ефективність в будь-якій діяльності [7].

Для подальшого кар'єрного росту і успішної професійної діяльності фахівцю енергетику потрібно опанувати управлінськими навичками (група 3): вміння згуртувати групу (колектив); сформувати команду і систему комунікацій в команді; вміти мотивувати учасників команди, розвивати лідерські властивості; здійснювати формальне та неформальне керівництво та стратегічні навички: стратегічне планування, прийняття стратегічних рішень; вміння працювати в умовах ризику і делегувати повноваження [4].

Тобто, навички управління, пов'язані з роботою в колективі (уміння працювати в команді, брати на себе відповідальність, мати логічне мислення, проявляти лідерські здібності, бути емпатійним) – це неодмінні риси фахівця-енергетика, що прагне кар'єрного зростання на виробництві. І головне, має критичне мислення, бо майбутній фахівець енергетик повинен вміти аналізувати, систематизувати, оцінювати дані та багато іншого. Таким чином, можемо зробити висновок, що «soft skills» є невід'ємною складовою формування конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного університету*. 2015. № 2.
2. Попова І.О. Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладах вищої освіти: зб. наук.-метод. праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*. Мелітополь: ТДАТУ, 2023. Вип. 23. С. 206-215.
3. Айнгорн Е., Олексив Н. Совершенствование учебного процесса в луцком национальном Техническом университете в рамках реализации проекта Tempus «Promeng». *Комп'ютерноінтегровані технології: освіта, наука, виробництво: науковий журнал*. 2013. № 11. С. 172–176.
4. Длугунович Н.А. SOFT SKILLS як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки*. 2014. № 6 (219). С. 239–242.
5. Татауршикова Д. Soft skills. URL: <https://4brain.ru/blog/soft-skills/> (Дата обращения: 11.12.2018)
6. Бацунов С. М., Дереча І. І., Кунгурова І. М., Слізкова Є. В. Сучасні детермінанти розвитку softskills. *Науково-методичний електронний журнал «Концепт»*. 2018. №4. С. 198–207.
7. Software Engineering 2004 SE2004. URL: <http://sites.computer.org/ccse/> (дата звернення: 15.3.2023).

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 96. 113 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації».

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції розміщені на сайті:
<http://confscientific.webnode.com.ua>

Укладачі: С. М. Кикоть, І. В. Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І. В. Гайдаєнко

Адреса оргкомітету та редколегії:
08401, вул. Сухомлинського, 30 (к. 100),
м. Переяслав, Київська обл., Україна,
тел. +380930569496,
сайт: confscientific.webnode.com.ua